

Erf- en schenkbelasting en de bedrijfs- opvolgingsregeling

Als u een onderneming erft of geschonken krijgt, dan moet u over de waarde van die onderneming erf- of schenkbelasting betalen. Zet u de onderneming voort, dan kunt u gebruikmaken van de bedrijfsopvolgingsregeling. U betaalt dan minder of geen belasting. In deze brochure leest u wat de bedrijfsopvolgingsregeling inhoudt en hoe u er gebruik van kunt maken.

1 Waarom deze brochure?

Als u een erfenis of schenking krijgt, dan moet u erf- of schenkbelasting betalen. Krijgt u door een erfenis of schenking ondernemingsvermogen, dan betaalt u erf- of schenkbelasting over de waarde van de onderneming. Zet u de onderneming voort, dan kunt u gebruikmaken van de bedrijfsopvolgingsregeling. U betaalt dan minder of geen erf- of schenkbelasting.

In deze brochure leest u:

- wat de voorwaarden zijn om de bedrijfsopvolgingsregeling te kunnen toepassen (hoofdstuk 2)
- hoe de bedrijfsopvolgingsregeling werkt (hoofdstuk 3)
- hoe u aangifte doet voor de erf- of schenkbelasting en hoe u een verzoek doet om toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling (hoofdstuk 4)
- hoe u aan meer informatie komt (hoofdstuk 5)

Let op!

Wat in deze brochure staat, geldt ook als u door een erfenis of schenking aandelen krijgt in een naamloze vennootschap (nv) of besloten vennootschap (bv).

2 Wat zijn de voorwaarden voor de bedrijfsopvolgingsregeling?

Er gelden voorwaarden voor:

- de onderneming (2.1)
- de termijn waarbinnen de persoon die de onderneming als erfenis nalaat of schenkt, eigenaar is van de onderneming (2.2)
- de personen die de onderneming krijgen en voortzetten (2.3)

2.1 Voorwaarden voor de onderneming

Het moet gaan om een objectieve onderneming. Dit is een onderneming die zich hoofdzakelijk bezighoudt met ondernemingsactiviteiten. Een onderneming waarvan de activiteiten alleen bestaan uit beleggen, valt niet onder de bedrijfsopvolgingsregeling.

2.2 Voorwaarden voor de termijn waarbinnen de persoon die de onderneming als erfenis nalaat of schenkt, eigenaar van de onderneming moet zijn

Krijgt u de onderneming door een erfenis? Dan moet de overledene minimaal één jaar eigenaar van de onderneming zijn geweest.

Krijgt u de onderneming door een schenking? Dan moet de schenker minimaal vijf jaren eigenaar van de onderneming zijn geweest.

2.3 Voorwaarde voor de personen die de onderneming krijgen en voortzetten

U moet de onderneming minimaal vijf jaren voortzetten. Gaat het om aandelen in een nv of bv? Dan moet u minimaal vijf jaar eigenaar van deze aandelen blijven. Ook moet de vennootschap de onderneming minimaal vijf jaar blijven drijven. Als u binnen vijf jaar geen eigenaar meer bent of als de vennootschap de onderneming binnen vijf jaar niet meer drijft, dan moet u hiervan aangifte doen bij de Belastingdienst. Wij berekenen de aanslag erf- of schenkbelasting dan opnieuw.

3 Hoe werkt de bedrijfsopvolgingsregeling?

De bedrijfsopvolgingsregeling kent de volgende drie faciliteiten:

- vrijstelling voor de personen die de onderneming krijgen en voortzetten (3.1)
- uitstel van betaling voor de personen die de onderneming krijgen en voortzetten (3.2)
- uitstel van betaling van erfbelasting bij meerdere erfgenamen (3.3)

Van alle drie de faciliteiten kan tegelijkertijd gebruikgemaakt worden. In 3.4 vindt u een voorbeeld van de toepassing van alle faciliteiten waarvan de personen gebruik kunnen maken die de onderneming voortzetten (Voorbeeld 3).

3.1 Vrijstelling voor de personen die de onderneming krijgen en voortzetten

Zet u de onderneming voort? Dan kunt u vrijstelling krijgen voor de erf- of schenkbelasting. Hoeveel vrijstelling u krijgt, is afhankelijk van de waarde van de onderneming (het ondernemingsvermogen). Hierna leest u:

- hoe wij de waarde van de onderneming bepalen (3.1.1)
- hoeveel vrijstelling u kunt krijgen (3.1.2)

Let op!

In deze folder bedoelen we met 'ondernemingsvermogen' ook:

- aandelen in een vennootschap onder firma (vof) of ander samenwerkingsverband
- aandelen in een naamloze vennootschap (nv) of besloten vennootschap (bv)
- medegerechtigheid in maatschaps- of vennootschappelijk kapitaal
- in bepaalde situaties: aan een onderneming ter beschikking gesteld vermogen

3.1.1 Wat is de waarde van een onderneming?

Bij de waarde van een onderneming maken we onderscheid tussen:

- goingconcernwaarde

Dit is de waarde van het ondernemingsvermogen als samenhangend geheel, inclusief de goodwill die voor overdracht in aanmerking komt.

– liquidatiewaarde

Dit is de totale waarde van alle afzonderlijk gewaardeerde bedrijfsmiddelen of clusters van bedrijfsmiddelen.

Voor de erf- of schenkbelasting gaan wij uit van de hoogste van deze twee waarden.

Let op!

Heeft een vennootschap ook buitenvennootschappelijk vermogen? Bestaat dit uit onroerende zaken? En wordt het ingezet voor de onderneming? Dan telt dit buitenvennootschappelijk vermogen mee voor de berekening van de totale waarde van de onderneming.

3.1.2 Hoeveel vrijstelling kunt u krijgen?

Hoeveel vrijstelling u krijgt, hangt af van de waarde van de onderneming. Er zijn vier situaties mogelijk:

Goingconcernwaarde is maximaal € 1.006.000 en hoger dan liquidatiewaarde
U krijgt 100% vrijstelling over de goingconcernwaarde.

Goingconcernwaarde is maximaal € 1.006.000 en lager dan liquidatiewaarde
U krijgt 100% vrijstelling over de liquidatiewaarde.

Goingconcernwaarde is meer dan € 1.006.000 en hoger dan liquidatiewaarde
U krijgt 100% vrijstelling over de goingconcernwaarde tot en met € 1.006.000.
U krijgt 83% vrijstelling over de goingconcernwaarde boven € 1.006.000.

Goingconcernwaarde is meer dan € 1.006.000 en lager dan liquidatiewaarde
U krijgt 100% vrijstelling over het verschil tussen de goingconcernwaarde en de liquidatiewaarde.
U krijgt 100% vrijstelling over de goingconcernwaarde tot en met € 1.006.000.
U krijgt 83% vrijstelling over de goingconcernwaarde boven € 1.006.000.

Als u in uw aangifte erf- of schenkbelasting aangeeft dat u gebruik wilt maken van de bedrijfsopvolgingsregeling, houden wij daarmee rekening wanneer wij uw aanslag vaststellen. Op de aanslag erf- of schenkbelasting staat dan de waarde van de vrijstelling.

Let op!

Als u de onderneming minder dan vijf jaar voortzet, hebt u geen recht meer op deze vrijstellingen. U moet dan alsnog erf- en schenkbelasting betalen over de bedragen waarvoor u vrijstelling hebt gekregen.

3.2 Uitstel van betaling voor de personen die de onderneming krijgen en voortzetten

Is het ondernemingsvermogen hoger dan € 1.006.000? Dan moet u nog een bedrag betalen nadat u gebruik hebt gemaakt van de vrijstellingen voor erf- en schenkbelasting. Voor dit overblijvende bedrag kunt u uitstel van betaling aanvragen. Als u uitstel van betaling krijgt voor het overblijvende bedrag, sturen wij u wel een zogenoemde conserverende aanslag. Deze aanslag hoeft u niet meteen te betalen, maar pas over tien jaar. U mag er dan maximaal tien jaar over doen om het overblijvende bedrag te betalen. Wanneer u dit overblijvende bedrag uiteindelijk betaalt, moet u er ook invorderingsrente over betalen.

Let op!

Stopt u binnen tien jaar met de onderneming? Dan trekken wij uw uitstel van betaling in en moet u de erf- of schenkbelasting eerder betalen.

3.3 Uitstel van betaling van erfbelasting bij meerdere erfgenamen

Zijn er meer erfgenamen en zetten niet alle erfgenamen de onderneming voort?

Dan moeten de erfgenamen die de onderneming krijgen en voortzetten, normaal gesproken een vergoeding betalen aan de andere erfgenamen. Als zij deze vergoeding niet direct kunnen betalen, krijgen de andere erfgenamen een vordering op hen. (De erfgenamen die de onderneming voortzetten, hebben dan een schuld aan de erfgenamen die de onderneming niet voortzetten.)

De erfgenamen die de onderneming niet voortzetten, moeten erfbelasting betalen over de vergoeding voor hun deel van de onderneming of over hun vordering op de erfgenamen die de onderneming wel voortzetten. Zij kunnen hiervoor maximaal tien jaar uitstel van betaling krijgen. Wanneer zij de erfbelasting uiteindelijk betalen, moeten zij er ook invorderingsrente over betalen.

3.4 Voorbeelden van toepassing bedrijfsopvolgingsregeling

Hieronder vindt u een aantal voorbeelden van toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling.

Voorbeeld 1

Een dochter, enig kind, erft van haar vader een bakkerij. Deze bakkerij heeft een goingconcernwaarde van € 900.000 en een liquidatiewaarde van € 1.400.000. De goingconcernwaarde is minder dan € 1.006.000. De goingconcernwaarde is ook lager dan de liquidatiewaarde. De dochter heeft dus recht op een vrijstelling van 100% van de liquidatiewaarde: € 1.400.000.

Voorbeeld 2

Twee broers hebben samen een timmerfabriek. Dit is een vennootschap onder firma (vof) met een goingconcernwaarde van € 1.800.000. De liquidatiewaarde is € 1.600.000. De vennoten zijn ieder gerechtigd voor de helft. De ene broer (vennoot 1) heeft ook een buitenvennootschappelijk vermogen van € 200.000. Dit buitenvennootschappelijke vermogen, een loods, wordt ingezet om de onderneming te voeren. De objectieve waarde van de onderneming is daarom € 1.800.000 + € 200.000 = € 2.000.000.

Vennoot 1 heeft € 900.000 van de goingconcernwaarde plus € 200.000 buitenvennootschappelijk vermogen = € 1.100.000.

Vennoot 2 heeft € 900.000 van de goingconcernwaarde.

De goingconcernwaarde is meer dan € 1.006.000 en lager dan de liquidatiewaarde. De vrijstelling wordt nu als volgt berekend:

Vrijstelling van 100 % over de eerste € 1.006.000	€	1.006.000
Vrijstelling van 83% over waarde boven de € 1.006.000 (83% van € 994.000)	-	825.020
Totale vrijstelling	€	1.831.020

Stel, vennoot 2 krijgt door een erfenis of schenking het deel van de onderneming van vennoot 1 en zet de onderneming voort. De vrijstelling voor vennoot 2 is dan:

$$€ 1.100.000 / € 2.000.000 \times € 1.831.020 = € 1.007.061$$

Stel, vennoot 1 krijgt door een erfenis of schenking het deel van de onderneming van vennoot 2 en zet de onderneming voort. De vrijstelling voor vennoot 1 is dan:

$$€ 900.000 / € 2.000.000 \times € 1.831.020 = € 823.959$$

Voorbeeld 3

Een zoon, enig kind, erft alle bezittingen van zijn overleden vader. Zijn vader was eigenaar van een melkveehouderij. De zoon zet het bedrijf voort. De erfenis bestaat uit ondernemingsvermogen (onder andere een bedrijfspand, grond, bedrijfsvoorraden en een melkquotum) en privévermogen (een privéwoning en een bedrag op de bank).

Het ondernemingsvermogen heeft een goingconcernwaarde van € 1.200.000 en een liquidatiewaarde van € 1.400.000. Het privévermogen is € 800.000. De zoon krijgt in totaal dus een bedrag van € 2.200.000. Als de zoon niet gebruikmaakt van de bedrijfsopvolgingsregeling, moet hij erfbelasting betalen over € 2.200.000. Hij heeft recht op de vrijstelling voor een kind van de overledene. In 2011 is die vrijstelling € 19.114. De berekening ziet er dan als volgt uit:

Erfenis:	
Privévermogen	€ 800.000
Ondernemingsvermogen	€ 1.400.000 +
Totaal vermogen	€ 2.200.000
Vrijstelling voor kind	€ 19.114 -/-
Erfenis zonder toepassing bedrijfsopvolgingsregeling	€ 2.180.886

Over het bedrag van € 2.180.886 moet de zoon € 424.305 erfbelasting betalen.

Als de zoon gebruikmaakt van de vrijstelling voor de bedrijfsopvolgingsregeling, wordt de erfbelasting op de volgende manier berekend:

Erfenis:	
Privévermogen	€ 800.000
Ondernemingsvermogen	€ 1.400.000 +
Totaal vermogen	€ 2.200.000
Vrijstellingen	
Liquidatiewaarde	€ 1.400.000
Goingconcernwaarde	€ 1.200.000 -/-
Vrijstelling over verschil liquidatiewaarde - goingconcernwaarde	€ 200.000
Vrijstelling van 100% over eerste € 1.006.000	€ 1.006.000
Vrijstelling van 83% over waarde boven € 1.006.000 (83% van 194.000)	€ 161.020 +
Totaal vrijstelling bedrijfsopvolgingsregeling	€ 1.367.020
Vermogen na aftrek vrijstelling bedrijfsopvolgingsregeling (€ 2.200.000 - € 1.367.020)	€ 832.980
Vrijstelling kind	€ 19.114 -/-
Belasting moet worden betaald over	€ 813.866

Over het bedrag van € 813.866 moet de zoon € 150.902 erfbelasting betalen. Hiervoor ontvangt de zoon een aanslag die binnen enkele weken betaald moet zijn.

Als de zoon gebruikmaakt van de mogelijkheid van uitstel van betaling voor het ondernemingsgedeelte, wordt de conserverende aanslag als volgt berekend:

Waarde onderneming	€ 1.400.000		
Vrijstelling bedrijfsopvolgingsregeling	€ 1.367.020 -		
Conserverende waarde	€ 32.980		
Erfenis waarover belasting moet worden betaald	€ 813.866	Berekende belasting	€ 150.902
Conserverende waarde	€ 32.980 -/-		
Saldo	€ 780.886	Berekende belasting	€ 144.306 -/-
Bedrag conserverende aanslag			€ 6.596

Over het bedrag van € 780.886 moet de zoon € 144.306 erfbelasting betalen. Hiervoor ontvangt de zoon een aanslag die binnen enkele weken betaald moet zijn.

Het totaalbedrag van de conserverende aanslag is € 6.596. Voor dit bedrag krijgt de zoon maximaal tien jaar uitstel van betaling.

4 Aangifte doen en verzoeken om toepassen van de bedrijfsopvolgingsregeling

Als u een erfenis of schenking krijgt, moet u daarvan aangifte doen bij de Belastingdienst. Wilt u gebruikmaken van de bedrijfsopvolgingsregeling? Geef dat dan aan in uw aangifte.

In dit hoofdstuk leest u:

- hoe u aangifte doet voor de erfbelasting (4.1)
- hoe u aangifte doet voor de schenkbelasting (4.2)
- hoe u een verzoek doet om toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling (4.3)

4.1 Aangifte erfbelasting doen

Bij een erfenis moet u aangifte doen binnen acht maanden na het overlijden van degene van wie u erft. Het kantoor van de Belastingdienst waar de overledene onder valt, stuurt in de vierde maand na het overlijden het formulier *Aangifte erfbelasting*. Dit formulier gaat naar het contactadres van de erfgenamen dat op dat moment bij ons bekend is.

4.2 Aangifte schenkbelasting doen

Bij een schenking moet u binnen twee maanden na het jaar van schenking aangifte doen. U kunt het formulier *Aangifte schenkbelasting* downloaden van www.belastingdienst.nl. U kunt het ook aanvragen bij de BelastingTelefoon: 0800-0543. U moet de aangifte insturen naar het kantoor van de Belastingdienst waar de schenker onder valt. Met het hulpmiddel 'Adressen belastingkantoren voor schenk- en erfbelasting' op www.belastingdienst.nl kunt u opzoeken welk belastingkantoor dat is.

4.3 Verzoek om toepassing bedrijfsopvolgingsregeling

Zet u de onderneming voort? In de aangifte erf- of schenkbelasting kunt u aangeven dat u:

- ondernemingsvermogen erft of geschonken krijgt
- in aanmerking wilt komen voor de regelingen bij bedrijfsopvolging voor de vrijstelling
- in aanmerking wilt komen voor uitstel van betaling van erf- of schenkbelasting

Let op!

U moet een verzoek om toepassing van de bedrijfsopvolgingsregeling doen voordat de aanslag definitief vaststaat. Daarna kunt u niet meer gebruikmaken van de bedrijfsopvolgingsregeling.

Zet u de onderneming niet voort? U kunt vragen om uitstel van betaling voor de erfbelasting over de vergoeding voor uw deel van de onderneming of over uw vordering op de erfgenamen die de onderneming wel voortzetten. Dit kunt u doen nadat u een aanslag erfbelasting hebt gekregen.

5 Meer informatie

In deze folder staat algemene informatie over erf- en schenkbelasting en de bedrijfsopvolgingsregeling. Hebt u na het lezen van de folder nog vragen? Kijk dan op www.belastingdienst.nl. Of bel met de BelastingTelefoon: 0800 - 0543, bereikbaar op werkdagen van maandag tot en met donderdag van 8.00 tot 20.00 uur en op vrijdag van 8.00 uur tot 17.00 uur.

Dit is een uitgave van:

Belastingdienst

Januari 2011